

DOSSIER DE PREMSA

Palma, 26 de març de 2010

Avui divendres dia 26 de març la FELIB (Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears) ha celebrat l'**Assemblea General ordinària** anual a la qual estaven convocats tots els batles i batllesses de les Illes Balears, a més dels representants dels quatre consells insulars.

Un dels punts més destacats de l'ordre del dia d'aquesta assemblea ha estat, sens dubte, el debat de les dues ponències que s'han presentat i que tracten la problemàtica del finançament local, fent especial esment en les competències assumides per part del municipis de manera impròpia.

Dites ponències foren remeses a tots els ajuntaments de les Illes Balears, perquè aquests, amb data límit fins al 12 de març, poguessin fer les aportacions que consideressin oportunes.

Així les coses, i tenint en compte les nombroses aportacions realitzades —4 esmenes i 10 propostes de resolució—, podem dir que aquests dos texts que s'han debatut a l'assemblea són fruit del consens de totes les entitats locals.

A més, aquesta assemblea era la darrera a la qual assistia Ramon Orfila com a membre de la FELIB després d'haver estat nomenat president de la Comissió Balear de Medi Ambient. Orfila era vicepresident segon de la Federació d'Entitats Locals i serà substituït en el càrrec per Josep Carreras Coll, batle de Ferreries.

El contingut de les ponències

De les dues ponències, una és la redactada pels senyors **Vicens Tur Martí i Ramon Orfila Pons**, batles de Maó i des Mercadal respectivament, i duu per títol «**El finançament de les corporacions locals**». El text fa un tractament crític de les competències no obligatòries que han d'assumir els municipis i que els suposen una despesa d'una mitjana d'un 30% dels seus pressupostos.

Es lamenta també que els governs autonòmics empenyen d'alguna forma els ajuntaments a prestar serveis que no els corresponen, atès que els primers financen determinats serveis durant un o dos anys, i quan s'han creat les expectatives entre els

ciutadans, el govern autonòmic retira el finançament per cobrir aquests serveis i llavors han de ser els ajuntaments els qui se'n facin càrrec en termes econòmics.

La ponència fa especial esment en el fet de que per tal de corregir aquesta situació, és necessari un gran Pacte d'Estat que asseguri el compliment del mandat constitucional que estableix que les hisendes locals hauran de disposar dels mitjans suficients per a l'exercici de les funcions que la llei els atribueix; un pacte que sí ha estat possible en el sistema de finançament de les autonomies però que mai s'ha afrontat amb suficient voluntat pel que fa a l'àmbit local.

Segons Tur i Orfila, l'estratègia per aconseguir-ho correspon a entitats com la FELIB, però molt especialment a la FEMP (Federació Espanyola de Municipis i Províncies), que ha de dissenyar les més efectives formules de pressió possibles que obliguin els governs autonòmics i el Govern de l'Estat a acceptar el desafiament.

Així mateix, a la ponència s'afirma que s'ha de lluitar per a l'aprovació d'una nova Llei de règim local que garanteixi el respecte de les competències i l'autonomia dels municipis, però que alhora també serveixi per dotar els ens locals de mecanismes més participatius, per tal de garantir la identificació dels ciutadans amb les respectives corporacions locals.

Per altra banda, es refereix a la relació entre administracions, que hauria de ser regida pel principi de col·laboració lleial entre iguals, i que es converteix en «una relació de submissió perniciosa que genera desconfiances» i que posa en evidència un concepte equivocat en el sentit de creure que hi ha administracions superiors i inferiors i que les darreres estan subjectes a les primeres.

A tall de conclusió, els ponents afirmen que el text pretén ésser únicament un element que provoqui la reflexió del col·lectiu dels ajuntaments i que serveixi per canalitzar les inquietuds del municipalisme cap a reivindicacions cada vegada més argumentades i fonamentades. Sigui com sigui, allò que hem de tenir clar és que és necessari obrir un procés de reflexió en el qual han de participar totes les Administracions públiques, partint del principi que qualsevol nou sistema de finançament de les corporacions locals passa per definir la participació en el mateix de l'Administració estatal i l'autonòmica, i que molt possiblement s'haurà de fonamentar en un sistema de participació en els impostos que recaptin les dues administracions, i això implica un compromís previ de totes elles, per tal d'evitar reduir el debat que volem obrir a una simple reflexió teòrica.

L'altra ponència, coordinada pel president de la FELIB, **Joan Ferrà Martorell**, i amb la col·laboració del batle de Deià, Jaume Crespí Deyá; el batle de Selva, Joan Rotger Seguí, i els Serveis Jurídics de la FELIB, està redactada des d'un punt de vista més tècnic, i va encaminada a fer una recopilació de totes les competències que la legislació atribueix als municipis com a pas previ per poder vessar més llum sobre quines són les **competències no obligatòries** i les **competències impròpies** que estan

actualment prestant els municipis i que provoquen que la seva situació econòmica sigui, en general, molt delicada.

Per això, es fa una anàlisi detallada de la legislació sobre el règim local, tant a nivell estatal com autonòmic, i de tota la legislació sectorial que contínuament atribueix noves competències als municipis, sense anar acompanyada, en la majoria de casos, del corresponent finançament.

Entre les matèries que desperten més controvèrsia, es poden destacar la seguretat ciutadana –que és una de les matèries que genera més despesa impròpia–, els serveis socials, o el servei de prevenció i extinció d'incendis.

Segons la situació descrita, és necessari arribar a un pacte local que garanteixi un finançament just, en virtut del qual es reassignin les competències a les entitats locals d'acord amb les resolucions 199/90 i 217/90 de la Conferència Permanent dels Poders Locals i Regionals d'Europa, en què s'insta els estats de la Unió Europea a descentralitzar al màxim les competències i aproximar-les al ciutadà.

Les conclusions de l'Assemblea General: debat i discussió de les ponències

Pel que fa a la ponència del finançament local, les principals conclusions que s'han extret són:

- a) Els ajuntaments demanen una participació dels Pressuposts Generals de l'Estat equiparada a la de les altres administracions supramunicipals, és a dir, pretenen aconseguir un repartiment d'un 33% per al Govern central, un 33% per al Govern autonòmic i un 33% per al Govern local. Ara mateix, els ajuntaments participen d'entre un 13 i un 14% dels Pressuposts Generals de l'Estat.
- b) Pel que fa a les competències no obligatòries, es demana que es clarifiqui quina és la seva situació d'una vegada per totes damunt la legislació, atès que actualment aquestes competències, en termes legals, són de titularitat d'altres administracions no municipals, però a la pràctica les assumeixen els ajuntaments.
- c) Les competències no obligatòries han d'anar acompanyades del seu corresponent finançament perquè els municipis puguin seguir prestant els serveis als ciutadans. Els ajuntaments són la primera institució a on recorren els ciutadans quan necessiten un servei o a l'hora de resoldre un problema; són la institució més propera al ciutadà.
- d) El tracte entre administracions s'ha de regir pel principi de col·laboració lleial entre iguals i la idea de submissió dels ajuntaments no es pot permetre per més temps. No existeixen administracions millors ni pitjors, sinó competències diferents.
- e) Reclamen al Govern central, a l'autonòmic i als consells insulars la consulta als municipis abans de l'aprovació de mesures i/o lleis que afectin directament als ajuntaments. Els consistoris, per contra, són els primers col·laboradors amb les

administracions supramunicipals, fent en moltes ocasions actes de voluntarisme, atès que no tenen competències en infinitud de matèries.

Pel que fa a la ponència sobre competències municipals, les principals conclusions que s'han extret són:

- a) La legislació que regula quines són les competències pròpies dels municipis són la Consitució espanyola, la Llei reguladora de bases de règim local i la Llei de règim local i municipal de les Illes Balears del 2006. La problemàtica es presenta quan s'ha de delimitar clarament què és competència dels ajuntaments i què no ho és –perquè en molts de casos no està prou especificat– i quan els ajuntaments comencen a assumir competències no obligatòries sense el corresponent finançament.
- b) Les competències no obligatòries que presenten més problemàtica són aquelles derivades de la legislació sectorial:
 - Educació: bàsicament, els ajuntaments tenen competències en manteniment i han d'aportar el sòl, però sovint hi ha molts problemes per cobrir el sou del personal adiministratiu i dels ordenances.
 - Sanitat i Salut Pública: en aquest terreny, els municipis tenen moltes competències, però la realitat és que no compten amb molts de recursos, especialment els municipis més petits.
 - Ordenació del trànsit i seguretat ciutadana: tenen recursos per cobrir molts de serveis dins l'àrea urbana, però en altres casos, hi ha serveis que se'ls escapen de les seves possibilitats. Proposen cercar fórmules, com mancomunar serveis de Policia Local entre municipis limítrofs.
 - Cultura: Els estudis demostren que d'entre aquest 30 i 50% de despesa no obligatòria que gasten els ajuntaments, una part important es destina a activitats culturals.
 - Serveis Socials: el fet que existeixin tres nivells de Serveis Socials fa que sovint les competències entre les diferents administracions es solapin. Els ajuntaments demanen una clarificació en aquest sentit.

Finalment, totes les esmenes i propostes de resolució han estat votades i aprovades per unanimitat i seran incorporades a les ponències.

La FELIB

Fundada l'any 1989, és la federació de municipis i consells insulars de les Illes Balears. Entre els seus fins estatutaris s'inclou la defensa i la promoció dels interessos comuns de les entitats que la integren, així com la realització d'estudis i activitats que fomentin la resolució de problemes i qüestions que afectin les entitats associades.

L'Assemblea General és l'òrgan de govern de la Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears. La integren tots els seus membres i adopta els acords segons el principi majoritari o de democràcia interna. L'Assemblea General s'ha de reunir en sessió ordinària una vegada a l'any en el transcurs del primer semestre.